Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 10ης Δεκεμβρίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης — Διαδικασίες αφερεγγυότητας — Κανονισμός (ΕΚ) 1346/2000 — Άρθρο 4, παράγραφος 1 — Προσδιορισμός του εφαρμοστέου δικαίου — Εθνική ρύθμιση κράτους μέλους προβλέπουσα την υποχρέωση του διαχειριστή εταιρίας να επιστρέψει σε αυτήν τα χρηματικά ποσά τα οποία κατέβαλε κατόπιν της επελεύσεως της αφερεγγυότητας — Εφαρμογή της ως άνω ρυθμίσεως σε εταιρία συσταθείσα σε άλλο κράτος μέλος — Άρθρα 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ — Περιορισμός της ελευθερίας εγκαταστάσεως — Δεν υφίσταται»

Στην υπόθεση C-594/14,

με αντικείμενο την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, την οποία υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Γερμανία) με απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Δεκεμβρίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

Simona Kornhaas

κατά

Thomas Dithmar, ενεργούντος υπό την ιδιότητα του συνδίκου πτωχεύσεως της Kornhaas Montage und Dienstleistung Ltd,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. Biltgen, πρόεδρο του δεκάτου τμήματος, προεδρεύοντα του έκτου τμήματος, M. Berger (εισηγήτρια) και S. Rodin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η S. Kornhaas, εκπροσωπούμενη από τον W. Steinfeld, Rechtsanwalt,

— ο T. Dithmar, εκπροσωπούμενος από τον C. Esser, Rechtsanwalt,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον M. Wilderspin,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας (ΕΕ L 160, σ. 1), καθώς και των άρθρων 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του T. Dithmar, ενεργούντος υπό την ιδιότητα του συνδίκου πτωχεύσεως της Kornhaas Montage und Dienstleistung Ltd (στο εξής: οφειλέτρια εταιρία), και της S. Kornhaas, σχετικά με αγωγή για την επιστροφή των ποσών τα οποία η τελευταία κατέβαλε ως διαχειρίστρια της οφειλέτριας εταιρίας κατόπιν της επελεύσεως της αφερεγγυότητας αυτής.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Το άρθρο 3 του κανονισμού 1346/2000, με τίτλο «Διεθνής δικαιοδοσία», προβλέπει τα εξής:

«1. Αρμόδια για την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας είναι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του οφειλέτη. Για τις εταιρείες και τα νομικά πρόσωπα τεκμαίρεται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι κέντρο των κυρίων συμφερόντων είναι ο τόπος της καταστατικής έδρας.

2. Όταν το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη ευρίσκεται σε κράτος μέλος, τα δικαστήρια άλλου κράτους μέλους είναι αρμόδια για την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας, κατ' αυτού, μόνον εάν έχει εκεί εγκατάσταση. Η διαδικασία αυτή παράγει αποτελέσματα μόνον έναντι των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που βρίσκονται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

[...]»

4 Το άρθρο 4 του κανονισμού, με τίτλο «Εφαρμοστέο δίκαιο», ορίζει τα εξής:

«1. Εάν ο παρών κανονισμός δεν ορίζει άλλως, δίκαιο εφαρμοστέο στη διαδικασία αφερεγγυότητας και στα αποτελέσματά της είναι το δίκαιο του κράτους μέλους έναρξης της διαδικασίας, κατωτέρω καλουμένου "κράτος έναρξης".

2. Το δίκαιο του κράτους έναρξης ρυθμίζει τις προϋποθέσεις έναρξης, τη διεξαγωγή και την περάτωση της διαδικασίας αφερεγγυότητας. Βάσει του δικαίου αυτού, ορίζονται συγκεκριμένα:

[...]

ιγ) οι κανόνες που άπτονται της ακυρότητας, ακυρωσίας ή του ανενεργού των επιβλαβών για το σύνολο των πιστωτών δικαιοπραξιών.»

Το γερμανικό δίκαιο

5 Το άρθρο 64, δεύτερη περίοδος, του νόμου περί εταιριών περιορισμένης ευθύνης (Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung, *RGBl.* 1898, σ. 846 στο εξής: νόμος περί ΕΠΕ), ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης, όριζε τα εξής:

«(1) Σε περίπτωση αφερεγγυότητας της εταιρίας, οι διαχειριστές υποχρεούνται να υποβάλουν αμελλητί, και πάντως το αργότερο εντός τριών εβδομάδων κατόπιν της επελεύσεως της αφερεγγυότητας, αίτημα περί κινήσεως της διαδικασίας αφερεγγυότητας. Το αυτό ισχύει, κατ' ουσίαν, εάν διαπιστωθεί ότι η εταιρία είναι υπερχρεωμένη.

(2) Οι διαχειριστές υποχρεούνται να επιστρέψουν στην εταιρία τα ποσά που κατέβαλαν κατόπιν της επελεύσεως της αφερεγγυότητας της εταιρίας ή κατόπιν της διαπιστώσεως της υπερχρεώσεώς της. [...]»

Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς και τα προδικαστικά ερωτήματα

6 Ο T. Dithmar είναι ο σύνδικος πτωχεύσεως της οφειλέτριας εταιρίας, στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας που κινήθηκε ενώπιον του Amtsgericht Erfurt (ειρηνοδικείο της Ερφούρτης). Η οφειλέτρια εταιρία, της οποίας διαχειρίστρια ήταν η S. Kornhaas, είχε εγγραφεί ως «private company limited by shares» (στο εξής: ΕΠΕ) στο εμπορικό μητρώο του Κάρντιφ (Ηνωμένο Βασίλειο). Υποκατάστημα της οφειλέτριας εταιρίας ιδρύθηκε στη Γερμανία και, ως εκ τούτου, ενεγράφη στο εμπορικό μητρώο το οποίο τηρείται στο Amtsgericht Jena (ειρηνοδικείο της Jena). Εταιρικός σκοπός της οφειλέτριας εταιρίας, η οποία δραστηριοποιείτο κατά κύριο λόγο στη Γερμανία, ήταν η εγκατάσταση συστημάτων εξαερισμού και η παροχή συναφών υπηρεσιών.

7 Υποστηρίζοντας ότι η οφειλέτρια εταιρία ήταν αφερέγγυα τουλάχιστον από την 1η Νοεμβρίου 2006 και ότι η S. Kornhaas, μεταξύ της 11ης Δεκεμβρίου 2006 και της 26ης Φεβρουαρίου 2007, είχε προβεί, εξ ονόματος της εταιρίας, σε πληρωμές συνολικού ύψους 110 151,66 ευρώ, ο T. Dithmar άσκησε αγωγή κατά της S. Kornhaas με αίτημα την επιστροφή του ποσού αυτού, δυνάμει του άρθρου 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ. Η αγωγή αυτή έγινε δεκτή από το Landgericht Erfurt (περιφερειακό δικαστήριο της Ερφούρτης). Κατόπιν εφέσεως της S. Kornhaas, το Oberlandesgericht Jena (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο της Jena) επιβεβαίωσε την απόφαση του Landgericht Erfurt, επιτρέποντας, εντούτοις, την άσκηση αναιρέσεως κατ' αυτής («Revision») ενώπιον του Bundesgerichtshof (Ομοσπονδιακό δικαστήριο).

8 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η προσφυγή του T. Dithmar είναι βάσιμη υπό το πρίσμα του γερμανικού δικαίου, δεδομένου ότι το άρθρο 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ έχει, κατ' ουσίαν, ως αντικείμενο την αποτροπή της μειώσεως της πτωχευτικής περιουσίας πριν την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας και τη διασφάλιση ότι η εν λόγω περιουσία θα παραμείνει διαθέσιμη, στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας, ώστε να ικανοποιηθούν συμμέτρως όλοι οι εταιρικοί πιστωτές. Η διάταξη αυτή, καίτοι από τυπικής απόψεως εντάσσεται στο δίκαιο των εταιριών, άπτεται, εντούτοις, του δικαίου της αφερεγγυότητας και είναι δυνατόν να γίνει επίκλησή της έναντι διαχειριστή ΕΠΕ.

9 Παρά ταύτα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το αν τέτοια διάταξη συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι, από το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1346/2000, προκύπτει ότι εφαρμοστέο δίκαιο στη διαδικασία αφερεγγυότητας και στα αποτελέσματα αυτής είναι το γερμανικό, ως δίκαιο του κράτους στην επικράτεια του οποίου κινήθηκε η διαδικασία αφερεγγυότητας. Ωστόσο, κατά το αιτούν δικαστήριο, υφίστανται διιστάμενες απόψεις στη γερμανική νομική θεωρία όσον αφορά το εάν το άρθρο 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του

νόμου περί εταιριών μπορεί να αντιταχθεί στους διαχειριστές εταιριών οι οποίες συστάθηκαν μεν κατά το δίκαιο άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά διατηρούν το κέντρο των κύριων συμφερόντων τους στη Γερμανία.

10 Κατά το αιτούν δικαστήριο, το άρθρο 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ δεν αφορά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες εταιρία συσταθείσα κατά το δίκαιο άλλου κράτους μέλους της Ένωσης μπορεί να εγκαταστήσει τη διοικητική της έδρα στη Γερμανία, αλλά αποκλειστικώς τις έννομες συνέπειες τέτοιας αποφάσεως και την τυχόν επιζήμια συμπεριφορά των διαχειριστών της. Επομένως, κατά το αιτούν δικαστήριο δεν θίγεται η ελευθερία εγκαταστάσεως.

11 Εν πάση περιπτώσει, τυχόν περιορισμός της ελευθερίας εγκαταστάσεως ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του άρθρου 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, θα ήταν δικαιολογημένη, καθόσον θα εφαρμοζόταν κατά τρόπο μη εισάγοντα δυσμενείς διακρίσεις, θα υπηρετούσε επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, ήτοι την προστασία των πιστωτών, θα ήταν πρόσφορη για τη διασφάλιση της πτωχευτικής περιουσίας ή την αποκατάστασή της και δεν θα έβαινε πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

12 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η νομολογία του Δικαστηρίου, όπως αποκρυσταλλώθηκε με τις αποφάσεις Überseering (C-208/00, EU:C:2002:632) και Inspire Art (C-167/01, EU:C:2003:512), θα μπορούσε επίσης να έχει την έννοια ότι οι εσωτερικές σχέσεις των εταιριών που συστάθηκαν σε ένα κράτος μέλος, αλλά ασκούν την κύρια δραστηριότητά τους σε άλλο κράτος μέλος, υπάγονται, στο πλαίσιο της ελευθερίας εγκαταστάσεως, στο δίκαιο των εταιριών του κράτους όπου συστάθηκε η εταιρία. Επομένως, η εφαρμογή του άρθρου 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, στους διαχειριστές εταιριών άλλου κράτους μέλους, θα μπορούσε επίσης να αντίκειται στην ελευθερία εγκαταστάσεως, κατά την έννοια των άρθρων 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ.

13 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εφαρμόζεται το γερμανικό δίκαιο περί αφερεγγυότητας, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1346/2000, επί αγωγής κατά διαχειριστή ΕΠΕ αγγλικού ή ουαλικού δικαίου, στο πλαίσιο διαδικασίας αφερεγγυότητας κινηθείσας στη Γερμανία κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1346/2000, η οποία ασκήθηκε ενώπιον γερμανικού δικαστηρίου από τον σύνδικο, με σκοπό την επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν από τον εν λόγω διαχειριστή πριν μεν την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας, αλλά κατόπιν της επελεύσεως της αφερεγγυότητας της εταιρίας;

2) Αντίκειται τέτοιου είδους αγωγή στην ελευθερία εγκαταστάσεως κατά την έννοια των άρθρων 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

14 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 4 του κανονισμού 1346/2000 έχει την έννοια ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του αγωγή κατά διαχειριστή ΕΠΕ αγγλικού ή ουαλικού δικαίου, στο πλαίσιο διαδικασίας αφερεγγυότητας κινηθείσας στη Γερμανία, η οποία ασκήθηκε ενώπιον γερμανικού δικαστηρίου από τον σύνδικο πτωχεύσεως αυτής της εταιρίας, και η οποία έχει ως σκοπό την, δυνάμει του άρθρου 64, παράγραφος 2, πρώτη

περίοδος του νόμου περί ΕΠΕ, επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν από τον εν λόγω διαχειριστή πριν μεν την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας, αλλά κατόπιν της ημερομηνίας κατά την οποία προσδιορίστηκε η επέλευση της αφερεγγυότητας της εταιρίας.

15 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1346/2000 έχει την έννοια ότι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στην επικράτεια του οποίου έχει κινηθεί διαδικασία αφερεγγυότητας η οποία αφορά τα περιουσιακά στοιχεία εταιρίας έχουν δικαιοδοσία, βάσει της διατάξεως αυτής, να επιληφθούν αγωγής την οποία ασκεί ο σύνδικος πτωχεύσεως κατά του διαχειριστή της εν λόγω εταιρίας με αντικείμενο την επιστροφή ποσών που καταβλήθηκαν κατόπιν της επελεύσεως της αφερεγγυότητας της εταιρίας αυτής ή κατόπιν της διαπιστώσεως της υπερχρεώσεώς της (απόφαση H, C-295/13, EU:C:2014:2410, σκέψη 26).

16 Το Δικαστήριο βάσισε αυτή την απόφαση ιδίως στη σκέψη ότι εθνική διάταξη όπως το άρθρο 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος του νόμου περί ΕΠΕ, δυνάμει της οποίας ο διαχειριστής οφειλέτριας εταιρίας οφείλει να επιστρέψει τα ποσά τα οποία κατέβαλε εξ ονόματος της εταιρίας αυτής κατόπιν της επελεύσεως της αφερεγγυότητάς της, παρεκκλίνει από τους κανόνες του αστικού δικαίου και του εμπορικού δικαίου, και τούτο ακριβώς λόγω της αφερεγγυότητας της οικείας εταιρίας. Ως εκ τούτου, συνήγαγε ότι αγωγή η οποία βασίζεται στην ανωτέρω διάταξη, και η οποία ασκήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας αφερεγγυότητας, εμπίπτει στις αγωγές οι οποίες απορρέουν άμεσα από διαδικασία αφερεγγυότητας και συνδέονται στενώς προς αυτήν (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, απόφαση H, C-295/13, EU:C:2014:2410, σκέψεις 23 και 24).

17 Κατά συνέπεια, καίτοι, στην απόφαση H (C-295/13, EU:C:2014:2410), η απάντηση του Δικαστηρίου στο προδικαστικό ερώτημα αφορούσε το άρθρο 3 του κανονισμού 1346/2000 και τη διεθνή δικαιοδοσία εθνικού δικαστηρίου να επιληφθεί αγωγής βασιζόμενης σε εθνική διάταξη όπως το άρθρο 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, εντούτοις κατέστησε σαφές ότι τέτοια εθνική ρύθμιση ενέπιπτε στο δίκαιο της αφερεγγυότητας. Ως εκ τούτου, η τελευταία αυτή διάταξη πρέπει να εκληφθεί ως εμπίπτουσα στο δίκαιο το οποίο εφαρμόζεται στη διαδικασία αφερεγγυότητας και τα αποτελέσματά της, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1346/2000. Αυτή καθεαυτή η ως άνω εθνική ρύθμιση, ένα από τα αποτελέσματα της οποίας συνίσταται στην υποχρέωση, ενδεχομένως, του διαχειριστή εταιρίας, να επιστρέψει ποσά τα οποία κατέβαλε εξ ονόματος της εταιρίας κατόπιν της επελεύσεως της αφερεγγυότητάς της, μπορεί, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1346/2000, να εφαρμοστεί από το εθνικό δικαστήριο το οποίο επιλαμβάνεται διαδικασίας αφερεγγυότητας ως νόμος του κράτους μέλους στην επικράτεια του οποίου κινήθηκε η διαδικασία αφερεγγυότητας (στο εξής: lex fori concursus).

18 Πρέπει να προστεθεί συναφώς ότι το άρθρο 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, πρέπει να εξετάζεται σε συνδυασμό προς την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, το οποίο προβλέπει, κατ' ουσίαν, ότι, σε περίπτωση αφερεγγυότητας ή υπερχρεώσεως εταιρίας, τα μέλη του οργάνου που το εκπροσωπούν ή οι εκκαθαριστές υποχρεούνται να υποβάλουν αμελλητί, και πάντως το αργότερο εντός τριών εβδομάδων κατόπιν της επελεύσεως της αφερεγγυότητας ή της υπερχρεώσεως, αίτημα περί ενάρξεως της διαδικασίας αφερεγγυότητας. Επομένως, το άρθρο 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ επιτρέπει, μεταξύ άλλων, τη στοιχειοθέτηση της προσωπικής ευθύνης των διαχειριστών εταιρίας αφερέγγυας ή υπερχρεωμένης οι οποίοι παρέλειψαν να ζητήσουν την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας κατά παράβαση του άρθρου 64, παράγραφος 1, του νόμου περί ΕΠΕ. Πράγματι, από την έναρξη αυτής της διαδικασίας, κατά γενικό κανόνα δεν είναι πλέον αρμοδιότητα του διαχειριστή της αφερέγγυας εταιρίας, αλλά του συνδίκου αυτής να πραγματοποιεί ή να επιτρέπει πληρωμές εξ ονόματος της εν λόγω εταιρίας. Ως εκ τούτου, εάν ο διαχειριστής εταιρίας σε κατάσταση αφερεγγυότητας συμμορφωθεί προς την υποχρέωση που ορίζεται στο άρθρο 64, παράγραφος 1, του νόμου περί ΕΠΕ, η κύρωση του άρθρου 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ δεν εφαρμόζεται.

19 Ωστόσο, το άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000 προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι η lex fori concursus καθορίζει τις «προϋποθέσεις έναρξης» της διαδικασίας αφερεγγυότητας. Προκειμένου να διασφαλιστεί η πρακτική της αποτελεσματικότητα, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της πρώτον, οι προϋποθέσεις για την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας, δεύτερον, οι κανόνες οι οποίοι ορίζουν τα πρόσωπα τα οποία έχουν την υποχρέωση να ζητήσουν την έναρξη της διαδικασίας αυτής και, τρίτον, οι συνέπειες της παραβάσεως της εν λόγω υποχρεώσεως. Κατά συνέπεια, διατάξεις του εθνικού δικαίου, όπως το άρθρο 64, παράγραφοι 1 και 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, και το άρθρο 15 του νόμου περί αφερεγγυότητας, οι οποίες έχουν, κατ' ουσίαν, ως αποτέλεσμα, τον κολασμό παραλείψεως εκπληρώσεως της υποχρεώσεως να ζητηθεί η έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας, πρέπει να εκληφθούν, επίσης υπό το πρίσμα αυτό, ως εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4 του κανονισμού 1346/2000.

20 Επιπροσθέτως, διάταξη όπως το άρθρο 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, συμβάλλει στην επίτευξη σκοπού ο οποίος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος, mutatis mutandis, προς κάθε διαδικασία αφερεγγυότητας, ήτοι την πρόληψη ενδεχόμενης μειώσεως της πτωχευτικής περιουσίας πριν την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας, προκειμένου να ικανοποιηθούν συμμέτρως οι πιστωτές. Επομένως, τέτοια διάταξη φαίνεται τουλάχιστον εξομοιώσιμη προς κανόνα περί «του ανενεργού των επιβλαβών για όλους τους πιστωτές δικαιοπραξιών», η οποία, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 2, στοιχείο ιγ', του κανονισμού 1346/2000, εμπίπτει στη lex fori concursus.

21 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4 του κανονισμού 1346/2000 έχει την έννοια ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του αγωγή κατά διαχειριστή ΕΠΕ αγγλικού ή ουαλικού δικαίου, στο πλαίσιο διαδικασίας αφερεγγυότητας κινηθείσας στη Γερμανία, η οποία ασκήθηκε ενώπιον γερμανικού δικαστηρίου από τον σύνδικο πτωχεύσεως αυτής της εταιρίας, και η οποία έχει ως σκοπό την, δυνάμει του άρθρου 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος του νόμου περί ΕΠΕ, επιστροφή των ποσών που κατέβαλε ο εν λόγω διαχειριστής πριν μεν την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας, αλλά κατόπιν της ημερομηνίας κατά την οποία προσδιορίστηκε η επέλευση της αφερεγγυότητας της εταιρίας.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

22 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν τα άρθρα 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ αντιτίθενται στην εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως όπως το άρθρο 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, επί διαχειριστή εταιρίας αγγλικού ή ουαλικού δικαίου την οποία αφορά διαδικασία αφερεγγυότητας κινηθείσα στη Γερμανία.

23 Συναφώς, προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου ότι, υπό ορισμένες συνθήκες, άρνηση κράτους μέλους να αναγνωρίσει την ικανότητα δικαίου εταιρίας συσταθείσας σύμφωνα με το δίκαιο άλλου κράτους μέλους όπου αυτή έχει την καταστατική της έδρα για τον λόγο ότι, ιδίως, η εταιρία μετέφερε την καταστατική της έδρα στο έδαφός του δύναται να αποτελεί περιορισμό της ελευθερίας εγκαταστάσεως ασύμβατο, καταρχήν, προς τα άρθρα 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ (βλ. κατ' αυτήν την έννοια απόφαση Überseering, C-208/00, EU:C:2002:632, σκέψη 82).

24 Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι, καθόσον εθνικές διατάξεις περί ελαχίστου ορίου κεφαλαίου είναι ασύμβατες προς την ελευθερία εγκαταστάσεως, όπως αυτή κατοχυρώνεται στη Συνθήκη, το ίδιο πρέπει να ισχύει και για τις προβλεπόμενες για την περίπτωση μη τηρήσεως αυτών των υποχρεώσεων κυρώσεις, δηλαδή για την προσωπική και εις ολόκληρο ευθύνη των μελών του διευθυντικού οργάνου, όταν το κεφάλαιο υπολείπεται του προβλεπομένου από την εθνική νομοθεσία ελαχίστου ορίου κεφαλαίου (βλ. κατ' αυτήν την έννοια απόφαση Inspire Art, C-167/01, EU:C:2003:512, σκέψη 141).

25 Εντούτοις, όσον αφορά εθνική διάταξη όπως αυτή του άρθρου 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, διαπιστώνεται ότι αυτή δεν αφορά ούτε την άρνηση κράτους μέλους να αναγνωρίσει την ικανότητα δικαίου εταιρίας συσταθείσας σύμφωνα με το δίκαιο ενός άλλου κράτους

μέλους, η οποία μετέφερε την καταστατική της έδρα στο έδαφος του πρώτου κράτους μέλους, ούτε προσωπική ευθύνη των μελών του διευθυντικού οργάνου όταν το κεφάλαιο αυτής της εταιρίας υπολείπεται του προβλεπομένου από την εθνική νομοθεσία ελαχίστου ορίου κεφαλαίου.

26 Πράγματι, πρώτον, απορρέει από την απόφαση περί παραπομπής ότι η ικανότητα δικαίου της οφειλέτριας εταιρίας ουδόλως αμφισβητείται στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης. Το γράμμα του άρθρου 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, φαίνεται μάλιστα να αποκλείει τέτοιου είδους αμφισβήτηση, δεδομένου ότι η εφαρμογή της διατάξεως αυτής προϋποθέτει την ύπαρξη εταιρίας.

27 Δεύτερον, η προσωπική ευθύνη των διαχειριστών εταιρίας βάσει του άρθρου 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, δεν συνδέεται προς το στοιχείο ότι το κεφάλαιο αυτής της εταιρίας υπολείπεται του προβλεπομένου από τη γερμανική νομοθεσία ή από τη νομοθεσία σύμφωνα με την οποία συστάθηκε η εταιρία αυτή ελαχίστου ορίου κεφαλαίου, αλλά αποκλειστικώς προς το ότι, κατ' ουσίαν, οι διαχειριστές τέτοιας εταιρίας προέβησαν σε πληρωμές σε στάδιο κατά το οποίο ήταν υποχρεωμένοι, βάσει του άρθρου 64, παράγραφος 1, του νόμου περί ΕΠΕ, να ζητήσουν την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας.

28 Κατόπιν των προεκτεθέντων, καθίσταται σαφές ότι η εφαρμογή εθνικής διατάξεως όπως αυτή του άρθρου 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, ουδόλως αφορά τη σύσταση εταιρίας σε συγκεκριμένο κράτος μέλος, ούτε τη μετεγκατάστασή της σε άλλο κράτος μέλος, καθόσον η εν λόγω εθνική διάταξη εφαρμόζεται μόνο κατόπιν της συστάσεως της ως άνω εταιρίας, στο πλαίσιο της δραστηριότητάς της και, ακριβέστερα, είτε αφής στιγμής αυτή πρέπει να θεωρηθεί, κατά το εφαρμοστέο δίκαιο δυνάμει του άρθρου 4 του κανονισμού 1346/2000, αφερέγγυα, είτε αφής στιγμής διαπιστώνεται η υπερχρέωσή της σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Επομένως, εθνική διάταξη όπως το άρθρο 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, δεν δύναται να θίξει την ελευθερία εγκαταστάσεως.

29 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ δεν αντιτίθενται στην εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως όπως το άρθρο 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, επί διαχειριστή εταιρίας αγγλικού ή ουαλικού δικαίου την οποία αφορά διαδικασία αφερεγγυότητας κινηθείσα στη Γερμανία.

Επί των δικαστικών εξόδων

30 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σε αυτό απόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας έχει την έννοια ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του αγωγή κατά διαχειριστή ΕΠΕ αγγλικού ή ουαλικού δικαίου, στο πλαίσιο διαδικασίας αφερεγγυότητας κινηθείσας στη Γερμανία, η οποία ασκήθηκε ενώπιον γερμανικού δικαστηρίου από τον σύνδικο πτωχεύσεως αυτής της εταιρίας, και η οποία έχει ως σκοπό την, δυνάμει του άρθρου 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί ΕΠΕ, επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν από τον εν λόγω διαχειριστή πριν μεν την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας, αλλά κατόπιν της ημερομηνίας κατά την οποία προσδιορίστηκε η επέλευση της αφερεγγυότητας της εταιρίας.

2) Τα άρθρα 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ δεν αντιτίθενται στην εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως όπως το άρθρο 64, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου περί εταιριών περιορισμένης ευθύνης, επί διαχειριστή εταιρίας αγγλικού ή ουαλικού δικαίου την οποίο αφορά διαδικασία αφερεγγυότητας κινηθείσα στη Γερμανία.

(υπογραφές)